

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יבמות כז-לג | פרשת מצורע | גליון מס' 118

דף כז. פ

אצרת רחל מי מיפטר, והא תנן אסור אדם בצרת קרובה חלוצתו- באור שמח בקונטרס זיקה (אות י"ד) הקשה דמה שייך לאסור הכא צרתה, הא אין צרה לאחר מיתה, דבשעת נפילת רחל וצרתה, עדיין לא היתה רחל אסורה, אלא רק אח"כ כשחלץ ללאה אז נאסרה רחל משום אחות חלוצתו, ואיך תאסר צרת רחל אח"כ, הא כבר אינה צרה עכשיו.

וכתב דבאמת רש"י בא ליישב קושיא זו, דלכן כתב בד"ה אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו, ואפי' לא היתה צרתה מאחיו אלא מנכרי וכו' ע"ש. והיינו דאיסור זה דצרת קרובת חלוצתו, אינו דוקא באופן שיש נפילה ליבום, אלא אף מנכרי איכא איסור על הצרה.

והיינו דרש"י מוכרח לפרש כן מחמת קושיא זו, דהא הכא נאסרה רחל רק אחר הנפילה, דליכא דין צרת ערוה לאחר מיתה, וע"כ מוכרח דאף מנכרי אסורה הצרה.

אכן בתוס' לקמן (דף מא א) חולקים על רש"י, ופי' דאסורה מחמת שייסברו דהקרובה נחלצה, וממילא דצרתה נמי אסורה, אבל זה דוקא כשהיו נשואות לאחיו ע"ש.

דף כז: פ

שכל יבמה שאין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי היא כאשת אח שיש לו בנים ואסורה- החכם צבי בתשובה (סי' א) הקשה א"כ איך משכחת כלל מצות יבום, והרי בשעת נפילה הוא והיא אוננין ופטורין ממצות יבום, וא"כ בשעת נפילה אין אני קורא בה יבמה יבא עליה והרי היא כאשת אח שיש לה בנים ואסורה.

ובספר אות ציון להגאון ר' בן ציון בלוס ז"ל (ערך אונן) כתב ביישוב קושית החכם צבי הנ"ל: ולדידי חזי לי ביישוב קושית ח"ץ עפ"ד ירושלמי פרק מי שמתו ה"א דהטעם דאונן פטור מכל המצות הוא משום כבודו של מת (ועיין תוס' ברכות יז) ולפ"ז יש לחלק דבשלמא בייבום דכבודו של אחיו המת לקיים שם לאחיו וודאי לא מיפטר ממצות ייבום כיון דבמצות ייבום נתקיים כבודו של אח ורק לענין חליצה דאינו מקיים שם לאחיו בזה כתב הראנ"ח דפטור ולא מהני חליצה שבזמן הפטור על זמן החיוב עיין היטב בח"ץ שם.

וכ"כ נמי כע"ז כ"ק האדמו"ר בעל האמרי אמת זצ"ל מגור במכתב להגאון ר' מנחם זעמבא זצ"ל (מכתבי תורה מכתב נו) כתב לתרץ די"ל דהא דהאונן פטור מכל מצוות שבתורה, הוא כדי שישתתף בזה בנפש קרובו המת (מפטירתו עד קבורתו, שבוה העת גם הנפש למעלה אין לה מקום) שגם הוא נפטר מכל המצוות כמ"ש במתים חפשי, ולפי"ז שהוא רק לטובת נשמת המת, א"כ מצות יבום שאני, שהוא באמת תיקון לנשמת המת כמבואר בספרי קדושים, לכן לטובתו ונחמתו ניתנה רק מצוה זו, ושפיר במצוה זו חייב גם כשהוא אונן ובשעת נפילה אני קורא בה יבמה יבא עליה, עיין שם.

אבל הכא זיקה דרבנן היא- ולכאורה צריך ביאור, מאי שנא ערוה דרבנן, מערוה דאורייתא, הרי גם ערווה דרבנן אסורה, וכשנפלה השניה היתה עליו ערווה דרבנן, ואין אני קורא בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה, וכבר עמד בשאלה זו רבנו הקובץ הערות (סימן יב אות ג) ותרץ דדוקא באחות אשה דאורייתא, שנאסרה מתחלה לעולם, ומיתת אשתו הוא דבר המתיר לאחותה, והוא היתר המתחדש אח"כ, בזה אמרינן נאסרה עליו שעה אחת, אבל בזיקה, שלא נאסרה מתחלה לעולם אלא לשעתה, שהאיסור צריך להתחדש בכל רגע, בכה"ג לא אמרינן נאסרה עליו שעה אחת, יעו"ש.

דף כח: פ

סד"א ליקום איסור מצוה במקום איסור ערוה ותתייבם קמ"ל, ותתייבם, כיון דמדאורייתא רמיה קמיה קא פגע וכו'- האור שמח (פ"ו דיבום) מסתפק בקטנה שנפלה ליבום [מקידושי דרבנן], והיא שניה, אי צריכה חליצה או לא, דלכאורה אפשר לפוטרה ממ"נ, דמה"ת אין קידושי קטנה כלום ומותרת לשוק, ומדרבנן הוי' כערוה, וע"ש שהאריך להוכיח מכמה דוכתי בש"ס.

ולכאורה נראה דבסוגין מבואר בהדיא דלא אמרינן בכה"ג דתיפטר ממ"נ, דהא הגמ' פריך בפשיטות כיון דמדאורייתא רמיה קמיה קא פגע באחות זקוקתו, אף על גב דאיסור אחות זקוקה אינו אלא מדרבנן, ומדרבנן א"א לייבמה כלל. שו"ר שכן הוכיח המהרש"ם (ח"ב סי' ק"ס) ע"ש. (קובץ קול התורה קובץ מ"ז ע' מא).

ספק אם זה אירע לפני שחיטה וטריפה או אחר שחיטה, כיון שאין בידינו במה לתלות, ספיקו לחומרא ע"כ.

וכתב בקהלות יעקב (חולין סי' ו' אות ג') דמדברי התוס' כאן יש להוכיח שהם חולקים על רבינו יונה, דהכא הא בישב לו קוץ בושט, אין לנו במה לתלות לפנינו להתירא, דהוא ספק גרידא אי ניקב או לא, ומ"מ כתבו התוס' דאי לאו דמצוי שפי לאיסורא מלהתירא אזלינן לקולא, אלמא אף דליכא לפנינו במה לתלות אזלינן לקולא.

דף לא. פ

בשתי כתי עדים כו' דהו"ל ספיקא דאורייתא כו' דהו"ל ספיקא דרבנן - בפמ"ג (יו"ד הל' טריפות סי' מ"ד בשפ"ד סק"ח) הביא משו"ת מהרשד"ם (חלק יו"ד סי' ל"ח) אם ב' עדים העידו על הכוליא שהיא טריפה, וב' עדים העידו עליה שהיא בריאה ואינה טריפה, אוקי אחזקת כשרות והבהמה כשרה.

ותמה שם הגרעק"א בהגהותיו דהא אמרינן הכא דתרי ותרי איכא מאן דאמר דהוי ספיקא דאורייתא, ומה"ת לא אזלינן בתר חזקה, ואיכא מאן דאמר דהוי ספיקא דרבנן, ומדרבנן לא אזלינן בתר חזקה, אבל עכ"פ לכו"ע לא אזלינן בתר חזקה, וא"כ הו"ל הבהמה ספק טריפה.

וכתב "וגוף התשובה אין בידי לעיין בו. אחר כך זכני ד' בספר הזה, וראיתי שבסימן ל"ט בפשיטות, דלא אחמור רבנן בתרי ותרי רק בעריות. אבל באמת כתבתי במקום אחר דמחלוקת ראשונים הוא בר"ן כתובות (דף ט' ע"א). עכ"ל.

ספק קרוב לו ספק קרוב לה וכו' - בתשוב מיימוני (ספר נשים סי' א') כתב לחדש דדוקא היכי דאיכא כת אחת שאומרת שהקידושין הי' קרוב לו וכת אחת אומרת שהקידושין היו קרוב לה בכה"ג הו"ל ספק דאורייתא, אבל אם יש רק כת אחת שלהכת גופי' מספקא להו אי הקידושין היו קרובים לו או היו קרובים לה, אין כאן עדות כלל כיון דמספקא להו גופיהו, ואזלינן בתר חזקת פנוי' ואינה מקודשת.

אמנם בשו"ת נו"ב אהע"ז (מהדו"ק סו"ס נ"ח) הביא דברי הרשב"א בסוגיין דכתב מפורש דאף בכת אחת שמסתפקים אם הי' קרוב לו או קרוב לה ג"כ הוה ספק קידושין.

בשתי כתי עדים כו' דהו"ל ספיקא דאורייתא כו' נמי ספיקא דרבנן - במשנה למלך (פ"ז מהל' שכירות) דן אי בספיקא דדינא גם כן אזלינן בתר חזקה, או רק בספיקא דמציאות, ע"ש מה שהאריך בזה, וכתב דדבר זה תליא בפלוגתא דסוגיין אי תרי ותרי ספיקא דאורייתא או רק ספיקא דרבנן, ודבריו צ"ב מאי שייכים זה בזה.

וכתב בקהלות יעקב לבאר (ב"מ סי' י"א אות ג') דהנה טעם הסוברים דתרי ותרי הוה ספיקא דאורייתא, ביארו האחרונים, דכיון דאיכא תרי עדים לכל צד, והרי אין בירור יותר חזק משני עדים, ומה יתן ומה יוסיף שיש לו לצד אחד

שלשה אחין שנים מהם נשואים שתי אחיות ואחד נשוי נכרית, גירש אחד מבעלי אחיות את אשתו ומת נשוי נכרית וכנסה המגרש ומת, זו היא שאמרו וכולן שמתו או נתגרשו צרותיהן מותרות - החכם צבי (סימן א) הביא מהרלב"ח שלמד מדתנן במשנה זו היא שאמרו וכו' צרותיהן מותרות, דבמקום מצות יבום אין חשש קטלנית, דשומר מצוה לא ידע דבר רע דאל"ה איך מותר לשלישי לייבמה, והרי כבר מתו לה שני בעלים. והחכם צבי דחה ראיה זו ד"ל דהא דתנן מותרת היינו מצד איסור אשת אח, אבל אה"נ דאיכא איסור מצד קטלנית.

השואל ומשיב (תנינא ח"א סי' ד) דחה ראית הרלב"ח, ד"ל דהיבם והבעל הראשון כחדא חשיבי כיון שהיבם עומד במקום בעל הראשון, יעו"ש.

עוד יעוין ביצועות יעקב (אהע"ז ס"ט סק"א) שהקשה על המהרלב"ח דגם אי נימא שומר מצוה לא ידע דבר רע, מ"מ התייחד בביאה ראשונה שיש בה מצות יבום, אבל בביאה שניה מאי איכא למימר, ונגזור ביאה הראשונה אטו ביאה שניה. ותיירץ דאה"נ ביאה שניה אסורה, והא דלא גזרו על זה, דבאיסור סכנה אין צורך לגזור דהוא עצמו יזהר לא ליכנס לסכנה.

דף לז. פ

אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת כו' - החתם סופר (אה"ע ח"ב סי' ע"ד) האריך בתשובתו לגבי יבמה שנפלה לפני מומר אי צריכה חליצה, ובתוך דבריו הביא מדברי המרדכי (פ' החולץ) בשם ר' יהודאי גאון שאם כשנשאת הי' אחיו מומר לא בעי חליצה מיני', אבל אם כשנשאת הי' כשר ואח"כ החמיץ האח ונשתמד הרי היא זקוקה לחליצה.

וביאר החתם סופר דלעולם יש לחוש שמא הרהר תשובה בלבו ודעתיו למיהדר, וא"כ הרי היא זקוקה לו, אלא דאם כשנשאת לו הי' מומר, א"כ אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת, כדאמרינן הכא, ועל כן מספק אי אפשר לאוסרה וליכא למיחש דלמא הרהר תשובה בלבו, אבל אם כשנשאת אליו הי' כשר, ואם כן היתה בחזקת איסור לשוק, ואח"כ המיר, א"א להתירה מספק, וצריכים לחשוש שמא הרהר תשובה בלבו.

אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת - וכתבו תוס' (ד"ה אשה) דהא דאמרינן דיש לה קוץ בושט חיישינן שמא הבריא, ולא מהני חזקת היתר, משום דשכיחא לאיסור יותר מלהתירא ע"ש.

הר"ן בחולין (דף י') כתב בשם רבינו יונה דהא דאמר רב הונא דנשחטה בחזקת היתר עומדת ובכל ספק אזלינן לקולא, היינו דוקא כגון נטל הזאב בני מעים, והחזירן שהן נקובים, משום דאיכא לפנינו במה לתלות, שהנקבים נעשו ע"י הזאב, וכן הא דמשמש ידא דטבחא ונמצא שם נקב, יש לפנינו במה לתלות, דהנקב נעשה ע"י משמוש ידיו של הטבח, אבל אם נשמטה גף העוף או נשברה רגלו, ויש לנו

גם כן בירור דחוקה, הרי תרי כמאה, וא"כ נשאר הוא בספקן מן התורה.

והיינו טעמא דהסוברים דחוקה לא מהני בספיקא דדינא, דבשלמא בספיקא דמציאות, מהני בירור דחוקה לומר לנו שהי' כמו שהי' ולא השתנה, אבל בספקא דדינא, וכי החוקה ישנה את הדין, ואין זה מועיל לברר הספק דהלכה.

אבל מאן דאית לי' תרי ותרי הוי ספיקא דרבנן, היינו טעמי', משום דס"ל דחוקה לא הוי בירור רק דהיכא דתיקום תיקום, ולפ"ז גם בתרי ותרי דהוה ספיקא, אזלינן בתר חוקה דהיכי תיקום תיקום, והכי נמי בספיקא דדינא, אין כאן בירור, אלא היכי דתיקום תיקום דאזלינן בתר חוקה דמעיקרא לומר שלא לשנות המצב.

דף לא: א

זימנין דחוזו מכתבא ואתו מסהדי ורחמנא אמר מפיהם ולא מפי כתבם - וכתבו תוס' (ד"ה דחוז) בשם רבינו תם דמפי כתבם מועיל אם זוכר העדות, ולא בא למעט רק אלם שאינו יכול להעיד בפיו.

בספרי האחרונים דנו בארוכה לענין כתיבה אי היא כדיבור דמי או לא, כגון שכתב שבועה ע"ג נייר, ולא הוציאו בפיו, וכן בכל דבר שצריך בדיני התורה דיבור, אי מהני גם כשכותבו.

וכתב הנודע ביהודה (חיו"ד סי' ס"ו) דדבר זה תלוי במחלוקת רמב"ם ורבינו תם בסוגיין לענין עדות בכתב, דידוע שיטת הרמב"ם (הל' עדות פ"ג ה"ד) דכל עדות שבשטר הוא רק מדרבנן, כיון דכתיב מפיהם ודרשינן ולא מפי כתבם, ואם כן גם לגבי שבועה בכתב לא מהני, דלבטא בשפתים כתיב. אבל לשיטת רבינו תם בתוס' דמפיהם ולא מפי כתבם בא למעט רק אילם שאינו ראוי לדבר, אבל כל עד שיכול להעיד בפיו, יכול להעיד בכתב, א"כ ה"ה לגבי שבועה, אם כתבו בכתב ה"ז שבועה, ורק אילם שאינו יכול לדבר, ל"ה שבועתו מתוך הכתב שבועה לכולי עלמא.

אמנם החתם סופר (בשו"ת יו"ד סי' רכ"ז) כתב דאף להרמב"ם דעדות לא מהני בכתב, י"ל דהיינו דוקא לענין הגדת עדות, שהיא ענין מסירת דבר לחבירו שיכנסו לאזני לחבירו, בזה עדיף דיבור מכתובה, שע"י דיבורו מתבארים הדברים היטב, אבל לענין שבועה, שהאדם מתחייב בעצמו, בענין זה הרי המעשה שהוא עושה עדיף מהדיבור, וא"כ י"ל דמה שאמרה תורה לבטא בשפתים, היינו לרבותא, דאם מוציא מחשבתו ע"י הבל פיו חייב, ק"ו כשמוציאם על ידי מעשה של כתיבה, ל"ש פיקח ל"ש אילם.

אבל לרבינו תם נהפוך הוא, דלדידי אילם כמו שאינו יכול לכתוב עדותו, וע"כ מגזירת הכתוב הוא דאלם לא יכתוב, דהא שאר כל עד כותב עדות לבית דין, א"כ יש לומר דה"ה אלם שכתב שבועתו לא מהני, דאין לנו ללמוד דיועיל אצלו מק"ו מדיבור, דהא דעדות בכתובה מועיל ואילם אינו מועיל עדותו בכתב.

דף לב: א

נתן גט למאמרו כו' מאי דעבד שקלי' כו' - בשו"ת לחם רב (לבעל לחם משנה - סי' מ"ג) דן בענין מי שנפלה לפניו יבמתו, ועשה בה ראובן מאמר, ובאותו יום נתחרט ונתן לה גט למאמרו וחליץ לה אי צריכה להמתין שלשה חדשים לפני שתנשא.

והביא שם מהרב המובהק רועה ישראל הכהן הגדול נר"ו שהביא רא"י מסוגיין שאינה צריכה להמתין ג' חדשים, דהא אמרינן הכא דהיכא דנתן גט למאמרו, מאי דעבד שקלי', וללישנא בתרא הותרה להתייבם לשאר האחין לכו"ע, אלמא דאותו קידושין שקידשה במאמר כמאן דליתנהו דמי, ובטלו למפרע, וה"ה לענין הבחנה ק"ו שמוותרת לשוק מיד אחר חליצה, וכדמשמע דמוותרת לאחין מיד ואינה צריכה להמתין ג' חדשים.

ועי"ש שמאריך בזה והביא כמה ראיות לצדד דלא פלוג ובכל גט גזרו שתמתין ג' חדשים, וכן מסיק להלכה שתמתין ג' חדשים עד שתנשא.

דף לב: ב

אלא אמר רבא מעלה אני עליו כאילו עשה שתיים ואינו חייב אלא אחת וכו' מאי נפקא מינה לקוברו בין רשעים גמורים - ובתוס' בין רשעים גמורים פי' אצל רשעים כמותו וכו', ור' שמעון סבר דאע"פ שיש בעבירה זו שני איסורין, כיון דלא מיחייב אלא חדא אין קוברין אותו אצל רשעים גמורים.

בשו"ת נודע ביהודה (מהדו"ק או"ח סי' לה) דן לגבי אדם שחטא כמה חטאים ביחד, מהי דרך התשובה שיש עליו לעשות, וכתב דלגבי התשובה חייב לשוב על כל האיסורים אף שאין איסור חל על איסור, דהרי מבואר כאן בגמרא דיש בזה מחלוקת תנאים ר' יוסי ור' שמעון אם כשאינו חייב אלא אחת משום דאין איסור חל על איסור אם מותר לקוברו בין רשעים גמורים, דר' יוסי ס"ל דאינו חייב אלא אחת מ"מ נחשב רשע של ב' איסורים ומותר לקוברו בין רשעים גמורים, וא"כ הוא הדין לגבי התשובה. חייב לשוב על ב' האיסורים, משא"כ ר' שמעון ס"ל דכיון דלא מיחייב אלא חדא אין קוברין אותו אצל רשעים גמורים, וא"כ לר' שמעון אין נחשב רשע רק על איסור אחד וה"ה לגבי התשובה שיש עליו לשוב רק על עבירה אחת, וכשר' יוסי ור' ש"ש חולקים הרי הלכה כר' יוסי, וא"כ יש עליו לשוב על כל האיסורים עיין שם.

ועיין בתניא באגרת התשובה (פרק ג') הביא שמי שחטא חטא א' פעמים רבות, י"א שצריך להתענות מספר הצומות כפי הפעמים אשר חטא, דומיא דקרנן חטאת שמביא על כל חטא וחטא. ויש שמדמין ענין זה לעולה שאפי' עבר על כמה מ"ע מתכפר בעולה אחת, וההכרעה המקובלת היא להתענות ג' פ' כפי מספר צומות דחטא זה, עפ"י מה דאי' בזוה"ק שכשאדם חוטא פעם ופעמים נעשה רושם, וכשחוטא פעם ג' נעשה כתם מעבר לעבר ע"ש.

טמאה, והלא להראב"ד בכהאי גונא אינו חייב על טומאת מקדש וקדשיו אפי' נגע הסכין במת, ואעפ"כ מבואר כאשר שימש הכהן בטומאה חייב, הרי דאף דטומאת מקדש וקדשיו פטור, לגבי שימוש בטומאה ושאר דברים חייב וכנ"ל.

דף לג: פס

זר ששימש בשבת במאי אי בשחיטה שחיטה בזר כשרה- ופירש"י ואין כאן זרות.

כתב השער המלך (ביאת מקדש פ"ו ה"י) דמרש"י נראה דרק משום זרות אין כאן אבל מ"מ חייב משום שבת אף על גב דשחיטתו כשרה.

וכתב הבית הלוי (ח"ב סי' ט) דהסברא בזה דס"ל לרש"י דאע"ג דהשחיטה כשרה בזר, מ"מ אין העבודה מוטלת על הזרים כי אם על הכהנים, וע"כ לא ניתנה שבת לידחות אצל הזרים. וע"ע ברש"י ובנימוקי הגרי"ב.

עוד נציין שהשער המלך (הל' יום טוב פ"ג ה"ב) כתב להוכיח דהמולח האימורים בשבת יש בזה מלאכת מעבד מאחר דאין האימורים עומדים לאכילה, ומשו"ה בעינן (מנחות כא א) קרא להתיר מליחה בשבת. ותמה השער המלך דלפ"ז אמאי לא מוקמינן הכא דזר ששימש בשבת דהיינו במליחת האימורים, דמליחה ג"כ בעי כהונה וכדמבואר ברמב"ם (ביאת מקדש פ"ט ה"ה) אלא דאין הזר חייב מיתה רק בדי' עבודות.

ותירץ השער המלך דהכא הרי בדעת ר"ש קאי, ור"ש אית ליה בעלמא (שבת קה ב) דמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור, וזה ודאי דלמ"ד דמלאכה שאינה צריכה לגופה פטור אין לחייב על מליחת האימורים משום מעבד, שהרי אינו מולח לתיקון האימורים אלא לשם מצוה בלבד.

אי בהקטרה והא"ר יוסי הבערה ללא יצאתה- הנשמת אדם (הל' שבת כלל כ' סע' א') הוכיח מדלא משני דחייב בכל הקטרה משום בישול, דע"כ ס"ל דהמבשל דבר ובדעתו שישרף אין זה בכלל בישול, ודלא כהמבואר בירושלמי (שבת פ"ב ה"ה) דהמעלה אברים בשבת ע"מ להתעכל חייב משום מבשל. [ועי' בגליון הש"ס להורע"א].

כא א) דחליצה במקום יבום לאו מצוה היא, ועם כל זה קאמר דחליצה של שתיהן עדיף מיבום של אחת מהן.

אולם כתב דיש לומר דלא שמענן מהכא רק בגווי שדוחה את קיום המצוה בידיים, וכמו כאן שע"י יבום דוחה בידיים את היבמה השניה ממנו, אבל בעלמא י"ל דעדיף לקיים ב' מצות שלא כתקנן מאשר לקיים מצוה אחת כתיקונה..

לקוברו בין רשעים גמורים- מבואר כאן דאף דאין איסור חל על איסור, היינו רק לענין עונשים.

הנה בש"ך (יו"ד סי' רל"ח ס"ק ה') כתב דהנשבע שלא לאכול נבלה, והוא צריך לאכול נבלה מחמת פיקוח נפש, אינו צריך להתיר שבועתו, דאין איסור חל על איסור, ולא חלה שבועתו.

ותמה הפרי מגדים (פתיחה להל' פסח חלק ב' פ"א סוף אות ט"ו) דהא דאין איסור חל איסור היינו רק לענין עונשין, אבל האיסור חל, וכיון שנצרך לאכול נבלה מחמת פיקוח נפש, צריך להתיר שבועתו מחמת האיסור שבועה דחל.

באבני מלואים (בתשובות שבסוף הספר סי' י"ב) יישב דברי הש"ך, דכי אמרינן דאיסור חל איסור לענין איסורא, היינו דוקא באיסור שהתורה הטילה עליו, כגון אשת אח שנעשית אחות אשתו וכדו', אבל איסור שהאדם מקבל על עצמו, אם הוא דבר האסור כבר ילפינן מקראי אינו חל אף לענין איסור, עיין שם.

ובחדושי הגר"ז סענדר (קדשים תשובות סי' ט') הביא מהגר"ח מבריסק דס"ל דבאין איסור חל על איסור, דעכ"פ האיסור השני חל כדאמרינן הכא דנק"מ לגבי לקוברו בין רשעים גמורים, היינו שאיסור השני חל לגמרי כמו האיסור הראשון, ורק לגבי עונשין אי אפשר לענוש על איסור השני. אבל לגבי איסור היא איסור אלים כאיסור הראשון.

אולם הגאון ר' זלמן סענדר חולק עליו וס"ל דהך איסורא דאיסור הב' דחל, אף על גב דאיכא איסור דאורייתא, מ"מ היא איסור קליש כמו חצי שיעור שאסור מה"ת והיא איסור קליש שחל שבועה עליו ע"ש.

דף לג: פס

בעל מום נמי וכו' דהויא ליה בעל מום וטומאה בהדי הדדי, אי נמי שחתך אצבעו בסכין טמאה- כתב במנחת חינוך (מצוה רסה אות ג) דיש להסתפק בהא דאמרינן (נזיר נו ע"ב) דבטומאת מת כל שאין הנזיר מגלח עליה אין חייבין על טומאת מקדש וקדשיו, אם רק לגבי ביאת מקדש אין חייבין עליה, או גם על כהן שאכל תרומה בטומאה כזו או ששימש בטומאה כזו אינו חייב.

והנה לדעת הרמב"ם בפ"ה מה' טומאת מת (ה"ה) שהטומאה הזו אינה טומאה מדאורייתא כלל אלא טומאה מדרבנן, א"כ ודאי אינו חייב עליה, אך לדעת הראב"ד בהשגות שם דהטומאה היא מדאורייתא אלא שזו הלכה היא שאין חייבין עליה על ביאת מקדש, א"כ יש להסתפק בזה כנ"ל.

ונראה דמזה שכתב הראב"ד שם שסיים: אף שהוא מפורש בתורה אינו חייב קרבן על ביאת מקדשו משמע דרק לגבי ביאת מקדש דשייך קרבן אינו חייב, אבל לענין שאר דברים בודאי חייב.

והוסיף ע"ז בקומץ המנחה דכן משמע גם בגמרא כאן דאיתא דבעל מום ששימש בטומאה חייב שתים דהוה לי ב' איסורין בבת אחת, ומפרשינן כגון שחתך אצבעו בסכין

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במוס' 03-6171111 להקיש *7 ואז קוד 966339 שלוהה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com